

Zelfstandig beleggen: vrijheid, blijheid?

Op 3 januari 2018 treedt Mifid II dan eindelijk in werking. Dit meer dan duizend pagina's tellende pakket wetgeving is lastig te doorgronden. De VEB brengt de belangrijkste gevolgen voor de particuliere belegger in kaart. Deze keer: de balans tussen keuzevrijheid en bescherming bij zelfstandig beleggen.

Meer dan de helft van de particuliere beleggers in Nederland belegt zelfstandig, dat wil zeggen zonder gebruik te maken van professioneel advies. Deze voorkeur voor *execution-only* is onder andere te verklaren door de hoge kosten van advies en beheer. Maar minstens zo belangrijk is de sterke overtuiging van veel beleggers dat zij zelf goede keuzes kunnen maken en over voldoende kennis en ervaring beschikken. Maatregelen die zelfstandige beleggers tegen zichzelf moeten beschermen, worden dan ook al snel als 'betuttelend' ervaren.

PASSENDHEIDSTOETS

Een van die maatregelen is de passendheidstoets, ook wel de kennis- en ervaringstoets genoemd. Wanneer een belegger zelfstandig in complexe financiële producten wil beleggen, moet de beleggingsonderneming die de orders uitvoert informatie inwinnen over de kennis (onder meer opleidingsniveau en beroep) en de ervaring (bekendheid met verschillende vormen van dienstverlening en producten en eerdere transacties) van de belegger.

Zo kan de beleggingsonderneming beoordelen of de gekozen

dienstverlening en het gekozen product wel passend zijn en de belegger indien nodig waarschuwen.

NIET EFFECTIEF

Veel beleggers lijken de waarschuwingen echter niet heel serieus te nemen. Uit de *Consumentenmonitor Beleggers* (voorjaar 2016) van de AFM blijkt dat 59 procent van de zelfstandige beleggers een waarschuwing ter kennisgeving aanneemt en toch gewoon belegt. 34 procent zoekt wel meer informatie, maar belegt toch. Slechts 5 procent geeft aan als gevolg van een waarschuwing niet in het betreffende product te beleggen.

Ook beantwoorden veel beleggers de vragen met enig opportunisme, om zo maximale vrijheid te behouden. Zo kan het zijn dat in een passendheidstoets wordt gevraagd: 'Hoe vaak heeft u in de afgelopen 5 jaar in aandelen gehandeld?' Een onervaren

belegger die geen behoefte heeft aan 'bemoeizucht' is mogelijk geneigd hierop te antwoorden dat hij dit al regelmatig heeft gedaan.

De AFM onderzoekt momenteel manieren om de passendheidstoets effectiever vorm te geven door beleggingsondernemingen te laten experimenteren met een andere soort vragen.

COMPLEXE PRODUCTEN

De passendheidstoets werd ingevoerd in 2007 en zal ook na 3 januari 2018 blijven bestaan. Bovendien wordt het scala aan producten dat als complex moeten worden beschouwd verder uitgebreid. Beleggers zullen de passendheidstoets dus eerder tegenkomen.

Net als nu het geval is, blijven aandelen en obligaties niet-complex mits ze worden verhandeld op een gereguleerde markt (in Nederland: Euronext).

Met betrekking tot beleggingsfondsen gaat het een en ander veranderen. Enkel niet-gestructureerde fondsen die kwalificeren als instelling voor collectieve belegging in effecten (ICBE, of in het Engels: UCITS) worden als niet-complex beschouwd. Deze

**MAATREGELEN
DIE ZELFSTANDIGE
BELEGERS TEGEN
ZICHZELF MOETEN
BESCHERMEN,
WORDEN AL
SNEL ALS
'BETUTTLEND'
ERVAREN**

